

กพค.รับที่ 14
วันที่ 25 ต.ค. 2567
เวลา 9.19 น.

สลด. (eMail)

ส่ง : กพค.

รับที่ : ส11221/67

24 ต.ค. 2567 เวลา 16.30 น.

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๗๐๒/๓๒

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการความปลอดภัยเพื่อคุ้มครองเด็กตามหลักสิทธิมนุษยชนจากโศกนาฏกรรมรถทัศนศึกษา
กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ตามที่เกิดเหตุการณ์รถทัศนศึกษาของโรงเรียนวัดเขาพระยาสังฆาราม จังหวัดอุทัยธานี ประสบอุบัติเหตุเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ ส่งผลให้นักเรียนและครูได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้ติดตามเรื่องนี้มาอย่างต่อเนื่อง จึงขอกราบเรียนสภาพปัญหาข้อพิจารณา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. สภาพปัญหา

๑.๑ กสม. ได้จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยเพื่อคุ้มครองเด็ก เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ และได้รับทราบสาเหตุการเกิดโศกนาฏกรรมรถทัศนศึกษาข้างต้นมีสาเหตุเบื้องต้นจากอุปกรณ์หรือชิ้นส่วนของรถชำรุดและมีประกายไฟ ทำให้เชื้อเพลิงหลักของรถคือก๊าซธรรมชาติอัด (CNG) ติดไฟและไหม้อย่างรวดเร็ว ซึ่งรถคันดังกล่าวถูกดัดแปลงเพื่อติดตั้งถังก๊าซ CNG มากกว่าจำนวนที่จัดแจ้งต่อกรมการขนส่งทางบก อีกทั้งคนขับรถไม่ช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในรถและประตูฉุกเฉินไม่สามารถเปิดออกได้ ทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง ๒๓ คน

๑.๒ ประเทศไทยมีอัตราการเกิดอุบัติเหตุทางถนนสูง ตามรายงานสถานการณ์ความปลอดภัยทางถนนโลก (Global Status Report on Road Safety) ปี ๒๕๖๖ ที่จัดทำโดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ประเทศไทยมีอัตราผู้เสียชีวิตทางถนน ๒๕ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ในขณะที่ทั่วโลกมีอัตราผู้เสียชีวิตเพียง ๑๕ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน^๑ เฉพาะในปี ๒๕๖๗ มีผู้เสียชีวิตไปแล้ว ๑๐,๘๕๔ คน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง ๑-๒๔ ปี ถึงร้อยละ ๒๑.๙๓^๒ ในขณะที่แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนนกำหนดเป้าหมายลดอัตราการตายในปี ๒๕๗๐ ลงร้อยละ ๕๐ หรือให้เหลือ ๑๒ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน^๓ นอกจากนี้ กรมควบคุมโรคคาดการณ์ว่า หากไม่สามารถขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาตามแผนแม่บทฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วงระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๗๓ จะมีเด็กและเยาวชนเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐,๔๒๑ คน หรือเฉลี่ยปีละ ๓,๖๗๕ คน^๔

/๑.๓ อย่างไรก็ตาม...

^๑จาก WHO เมชคนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ 1.8หมื่นคน ท่วงบิดมับตี4 เจ็บตายพุ่ง, โดย Hfocus, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖. สืบค้นจาก <https://www.hfocus.org/content/2023/12/29295>

^๒ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๗ จาก ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน.

^๓จาก แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2565 - 2570 (Thailand Road Safety Master Plan 2022 - 2027), โดย คณะกรรมการนโยบายการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแห่งชาติ, กันยายน ๒๕๖๖. สืบค้นจาก https://backofficeminisite.disaster.go.th/apiv1/apps/minisite_roadsafety/192/sitedownload/7377/download?TypeMenu=MainMenu&filename=ae8bb42b9a0f7d84a7879ec8da8a4a36.pdf

^๔จาก เปิดสถิติ ๑๐ ปี อุบัติเหตุทางถนนพรากชีวิตเด็กไทย เกือบ ๓ หมื่นคน, โดย SPACEBAR, ๒ ตุลาคม ๒๕๖๗. สืบค้นจาก <https://spacebar.th/social/school-bus-catches-fire-students-killed-injured-2-oct-2024-og>

๑.๓ อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๖๗ พบว่า มีรถรับส่งนักเรียนและรถทัศนศึกษาเกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง แม้คณะรัฐมนตรีได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนวทางมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับส่งนักเรียน รวมถึงมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วก็ตาม แต่ยังไม่เห็นผลในทางปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง จึงมีรถรับส่งนักเรียนจำนวนมากที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย บางส่วนดัดแปลงสภาพและนำมาใช้เป็นรถรับส่งนักเรียนที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัย จนทำให้เกิดอุบัติเหตุและความสูญเสีย กสม. เห็นว่า รัฐยังประสบปัญหาการดำเนินการตามนโยบายความปลอดภัยทางถนน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้รถทัศนศึกษา การใช้รถโดยสารสาธารณะและรถรับส่งนักเรียน รวมถึงไปถึงการเตรียมพร้อมเผชิญเหตุฉุกเฉินสำหรับเด็กและเยาวชน จึงต้องเสนอให้คณะรัฐมนตรีกำหนดนโยบายและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒. ข้อพิจารณา

อุบัติเหตุทางถนนกระทบต่อสิทธิและความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของทุกคนที่ได้รับการรับรองตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) รัฐภาคีจึงมีพันธกรณีต้องคุ้มครองประชาชนจากการเสียชีวิตด้วยเหตุต่าง ๆ และมีมาตรการสร้างความปลอดภัยที่เหมาะสมให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่จะต้องมียุติธรรมที่มีชีวิตรอด และสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองในทุกรูปแบบเพื่อให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) อีกทั้งคณะกรรมการประจำ CRC มีข้อกังวลเกี่ยวกับอุบัติเหตุและการบาดเจ็บทางถนนในประเทศไทยที่เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้เด็กเสียชีวิต จึงแนะนำให้รัฐดำเนินการที่จำเป็นเพื่อป้องกันอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างนโยบายการดูแลเด็ก และการสร้างความตระหนักเรื่องความปลอดภัยของเด็กแก่ครอบครัว โรงเรียน และสังคมโดยรวม

๓. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กสม. จึงเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๔. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายและสิทธิเด็กให้ได้รับความปลอดภัยบนท้องถนน รวมถึงยุติการบาดเจ็บและเสียชีวิต ตามข้อเสนอแนะของ กสม. ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

๕. ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาและข้อพิจารณาตามข้อ ๑ และ ข้อ ๒ กสม. จึงขอกราบเรียนข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๕.๑ ให้คณะรัฐมนตรีกำหนดให้ความปลอดภัยทางถนนเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อยุติการเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุบนท้องถนน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยมอบหมายให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบภาพรวม (single command) เพื่อติดตามสถานการณ์การเกิด

/อุบัติเหตุ...

อุบัติเหตุทางถนน สั่งการ กำกับดูแล และติดตามมาตรการลดอุบัติเหตุต่าง ๆ ตลอดจนประเมินผลการดำเนินการ และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพิจารณามาตรการหรือกำหนดหลักเกณฑ์ และช่วงเวลาในการเปลี่ยนผ่านเพื่อยกเลิกการใช้รถโดยสารสองชั้นและรถที่ติดตั้งถังก๊าซธรรมชาติอัด (CNG) เป็นเชื้อเพลิงมาใช้เป็นรถทัศนศึกษาและรถโดยสารสาธารณะ

๕.๒ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายและระเบียบ เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน ดังนี้

๕.๒.๑ ให้กรมการขนส่งทางบกเพิ่มความเข้มงวดในการขออนุญาตประกอบการขนส่ง ไม่ประจำทางด้วยรถโดยสาร การต่ออายุใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทาง และการขออนุญาตแก้ไข ดัดแปลงสาระสำคัญของรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก รวมถึงการตรวจสอบ กำกับสถานประกอบการ เอกชนและผู้ประกอบวิชาชีพที่ทำหน้าที่ออกหรือต่อใบอนุญาตให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด โดยร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตราและบังคับใช้กฎหมายกับรถโดยสารสาธารณะ ที่ถูกดัดแปลงหรือไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต

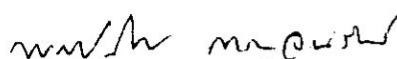
๕.๒.๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมการขนส่งทางบกดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างเคร่งครัด อาทิ การตรวจสอบสภาพรถทัศนศึกษาหรือยานพาหนะให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย การมีแบบฟอร์มประกอบการตรวจสอบสภาพรถและอุปกรณ์ต่าง ๆ ก่อนการเดินทางโดยผู้ประกอบ วิชาชีพ รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์คัดเลือกพนักงานขับรถทัศนศึกษาที่มีประสบการณ์ ผ่านการอบรมทักษะ การรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ และจัดให้มีพนักงานประจำรถที่สารถีและแนะนำวิธีการรับมือหากเกิด อุบัติเหตุ โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ในสัญญาที่จัดหารถทัศนศึกษาพร้อมประกันการเดินทางด้วยทุกครั้ง

๕.๒.๓ ให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยกำชับสถานศึกษาทุกแห่ง ในสังกัด ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตรารถที่นำมาใช้รับส่งนักเรียน เพื่อให้เดินทางกลับไปโรงเรียนอย่างปลอดภัย

๕.๓ ให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งรัดปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดทัศนศึกษาให้สอดคล้องกับช่วงวัย ของเด็กและเยาวชนที่จะต้องได้รับการพัฒนาและความปลอดภัย รวมทั้งจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน เป็นรายวิชาภาคบังคับที่มีเนื้อหาการเผชิญเหตุฉุกเฉินหรือการเตรียมความพร้อมหากเกิดอุบัติเหตุให้กับเด็กตั้งแต่ ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวมถึงกำหนดชั่วโมงเรียนเพื่อฝึกปฏิบัติและเตรียมความพร้อม เผชิญเหตุทุกปี

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบสภาพปัญหาและพิจารณาข้อ ๕ ผลเป็นประการใด โปรดแจ้งให้ กสม. ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๘๐ (ธันกร) โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ evaluation@nhrc.or.th